

Seat No. _____

HAM-1601100202030302

M. A. (Sem. III) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

June – 2023

Sanskrit

(Vedantashastra : Upanishad)

(Common Paper for 2015 & 2016)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

- ૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે મંત્રોનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૪
- 1 Translate any **two** of the following Mantras with necessary notes : 14
- (i) यन्मनसा न मनुते येचाहुर्मनो मतम् ।
तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते ॥ (केनोपनिषद् १/५)
- (ii) प्रतिबोधविदितं मतममृतत्वं हि विन्दते ।
आत्मना विन्दते वीर्यं विद्यया विन्दतेऽमृतम् ॥ (केनोपनिषद् २/४)
- (iii) ब्रह्म ह देवेभ्यो विजिग्ये तस्य ह ब्रह्मणो विजये देव अमहीयन्त ।
त ऐक्षन्तास्माकमेवायं विजयोऽस्माकमेवायं महिमेति ॥ (केनोपनिषद् ३/१)
- (iv) तस्माद्वा इन्द्रोऽतितरामिवान्यान्देवान्स ह्येनन्नेदिष्टं पस्पर्श स ह्येनत्प्रथमो
विदांचकार ब्रह्मेति ॥ (केनोपनिषद् ४/३)
- ૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કારિકાઓનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૪
- 2 Translate any **two** of the following Kaarikas with necessary notes : 14
- (i) प्रपञ्चो यदि विद्यते निवर्तेत न संशयः ।
मायामात्रमिदं द्वैतमद्वैतं परमार्थतः ॥ (माण्डूक्योपनिषद् १/१७)
- (ii) आदावन्ते यन्नास्ति वर्तमानेऽपि तत्तथा ।
वितथैः सदृशाः सन्तोऽवितथा इव लक्षिताः ॥ (माण्डूक्योपनिषद् २/६)
- (iii) असतो मायया जन्म तत्त्वतो नैव युज्यते ।
वन्ध्यापुत्रो तत्त्वेन मायया वापि जायते ॥ (माण्डूक्योपनिषद् ३/२८)
- (iv) जात्याभासं चलाभासं वस्त्वाभासं तथैव च ।
अजाचलमवस्तुत्वं विज्ञानं शान्तमद्वयम् (माण्डूक्योपनिषद् ४/४५)

- ૩ ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં ઉપનિષદોના પ્રદાનને સવિસ્તર વર્ણવો. ૧૪
- 3 Write a detailed note on contribution of 'Upanishadas' to Indian philosophy. 14

અથવા/OR

- ૩ મુખ્ય દસ ઉપનિષદોના શાન્તિપાઠો પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૧૪
- 3 Write a detailed note on the શાન્તિપાઠ: of main ten Upanishadah. 14

- ૪ કેનોપનિષદનો વિસ્તૃત પરિચય આપો. ૧૪
- 4 Give intimacy of કેનોપનિષદ. 14

અથવા/OR

- ૪ માણ્ડૂક્યોપનિષદને આધારે 'આત્મનઃ અદ્વૈતત્વ'ની સવિસ્તર સમીક્ષા કરો. ૧૪
- 4 Criticize the 'આત્મનઃ અદ્વૈતત્વ' according to માણ્ડૂક્યોપનિષદ. 14

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write a short note on any **two** of the following : 14
- (i) બૃહદારણ્યકોપનિષદ: પરિચય:
- (ii) તૈત્તિરીયોપનિષદ: પરિચય:
- (iii) અલાતશાન્તિપ્રકરણમ્
- (iv) સંવિશત્યાત્મનાઽઽત્માનમ્